

ЧИ БУДУТЬ ПЕРЕПОХОВАННЯ НА МЛИНІВЩИНІ?

Тут поховані повстанці.

Ще в 2004 році у Рівненській області було завершено перепоховання жертв більшовицького окупаційного режиму. (Так! Окупаційного, бо тільки у 1947 році був підписаний Договір між Польщею і СРСР про приєднання Західної України до СРСР...) Було поставлено більше 90 пам'яників і понад сто хрестів на місці поховань. Ці заходи здійснювалися в основному завдяки НРУ (зараз - УНП).

На жаль, на Млинівщині було лише кілька таких акцій: розкопки і перепоховання у селах Владиславівка та Ужинець, організовані, в основному, дубенськими активістами – М.Боришкевичем, М.Тимчаком і М.Пшеничним, та у селі Хрінники – місцевими активістами В.Врочинським і П.Олексюком.

У квітні 1992 року на зустрічі призначеного Президентом України голови райдержадміністрації В.Вінічука з керівниками відділів, управлінь району і керівниками демократичних організацій один з їх лідерів виступив з рішучим протестом проти дубенчан, які «вмішуються» в акції на Млинівщині: «Ми самі проведемо на Млинівщині розкопки і перепоховання!» Як наслідок - 14 років різніми шляхами блокуються розкопки і перепоховання у районі. Навіть у райцентрі, у болоті, більше шістдесят років лежать останки закатованих і розстріляних (до 50 чоловік).

Торік влітку випала сприятлива нагода для очищення русла річки Іква, рівень води в річці був значно понижений, що уможливило проведення розкопок у райцентрі. Навіть місцевий керівник висловився за можливість їх проведення. Відбулася зустріч, на якій були обговорені основні моменти, визначено час зустрічі з комітетом із перепоховання, який я мав сформувати. До складу комітету я запросив священника, журналіста, а також представників влади і демократичних організацій. Однак з цього нічого не вийшло. Для врятування риби, яка стала задихатися, рівень води в річці підняли, місце розкопок знову залили водою і розкопки у 2005 році унеможливили.

Чому ж на Млинівщині 14 років блокуються розкопки і перепоховання навіть у райцентрі? Правдоподібну відповідь я віднайшов на вже похованих сторінках газет...

...Після викриття М.Хрущовим культу Сталіна було опубліковано багато документальних матеріалів про злочини московсько-більшовицької імперії. Горбачовська «перестройка» призвела до падіння Берлінської стіни, пробудження свідомості поневолених народів. І на Західній Україні розпочалось оприлюднення страшних злочинів комуністичної влади у червні 1941 року: розкопувалися поховання закатованих в'язнів у в'язницях Львова, Дрогобича, Рівного, Дубна, Луцька та в інших містах.

Щоб відвернути увагу від своїх злочинів, комуністична влада Західної України розпочала шалену контракцію: в місцевій пресі публікувалися «свідчення очевидців» про страшні злочини ОУН-УПА, з вимогами розкопати всі глибокі криниці і перепоховати жертви «бандерівщини».

У Млинівській районній газеті «Зоря» від 29.11.1990 року був опублікований розширений репортаж перепоховання у селищі Теслув Радивилівського району «жертв бандерівців», викопаних із глибоких криниць. На мітингу виступив перший секретар обкому КПУ В.Луценко, котрий назвав у числі жертв бандерівців і... 180 священників. ...«Граурна процесія з десятків машин, автобусів і тисяч людей розтяглася на шість кілометрів...»

Вважаючи, що акція пройшла на високому рівні, бюро Рівненського обкому КПУ під керівництвом В.Луценка 26 лютого 1991 року прийняло секретну постанову «Про заходи по реалізації резолюції XXVIII з'їзду КПУ» (протокол №5, §2) з грифом «Возврату не подляжіт. Унічожіть на месце по акту».

Розпочалась активна підготовка до таких акцій і у Млинівському районі. Ще з 1990 року районна газета публікувала «свідчення» очевидців про злочини бандерівців у Млинівському районі і вимогами розкопок криниць. У всіх цих матеріалах свідчення стереотипні: невідомі озброєні люди з тризубами на шапках забирали їх рідних. Як і в книзі Ю.Омельчука «Недолюдки» не було навіть згадки про Сафата і Шаблія!!!

Та серпневі події 1991 року заставили їх припинити подальші акції. Всі зусилля були (і є дотепер!) – не допустити встановлення істини!.. Блокувалося все, що могло вивести справжніх злочинців. Були намагання зірвати панахиду у селі Ігнатівка в листопаді 1993 року. В червні 1994 року «активісти-демократи» зірвали панахиду у «Долині смерті». За тиждень до панахиди криницю глибиною 87 метрів почали

розкопувати за допомогою драбини, мотузки, відра і лопат, навикадили довкола мокрої землі. Мій протест через народних депутатів М.Поровського і Р.Омельчука не допоміг, криницю продовжували розкопувати. Закінчились вибори – розкопки припинилися...

За інформацією М.Боришкевича та з його активною допомогою, вдалося неспростовно довести, що всі ці злочини, які приписували бандерівцям, чинила енкаведистська спецгрупа Сафата-Шаблія, керована чекістом Черновим з Демидівки. Вона була однією з 49 таких спецгруп на Рівненщині, які за завданням чекістів під виглядом ОУН-УПА винищували не тільки найсвідоміших людей, а й своїх, «радянських», особливо вчителів. Знали, що ознайомившись із життям людей у бідній Польщі і порівнюючи його з «щасливим життям в СРСР», вони вже патріотами комунізму не будуть...

Спецгрупа Сафата-Шаблія відзначилася особливою жорстокістю, на її «рахунку» близько 1,5 тисячі знищених «зрадників»...

На разі мені «радили», попереджували, погрожували навіть фізичною розправою з вимогою не зачіпати «минулого», бо ж сталінізм вже засуджений. Коли ж я продовжував дослідження, мені скасували реабілітацію, хоча ще у 1956 році хрущовська комісія Верховної Ради СРСР в числі сотень тисяч політ'язнів, які не звинувачувались у вбивствах і диверсіях, звільнила достроково зі зняттям судимості. За моєю скаргою в Генпрокуратуру і за поданням Генпрокуратури Рівненський обласний суд, переглянувши мою справу, закрив її «за відсутністю складу злочину». Та звільняють Генпрокурора Дацюка, і мені знову скасовують реабілітацію... Коли і це не «допомогло», я продовжував дослідження, ті ж «активісти-демократи» із ксерокопією провокаційної статті десятирічної давності з газети «Зоря» носилися навіть у Демидівку і Дубно...

14 грудня 1997 року на звітно-виборчій конференції Товариства політ'язнів і репресованих, на якій був присутній М.Боришкевич і ще 5 делегатів з Дубна, виступила справжній автор згаданої статті – Людмила Мартинова і розповіла, як журналістів змушували писати такі статті. Людмила Володимирівна ще 27 вересня 1991 року на тисячному мітингу в райцентрі, де були присутні М.Поровський, В.Пилипчук та І.Охновський, розповідала, як кадебісти примушували журналістів писати замовлені ними статті на «ворогів радянської влади».

Якщо раніше попереджували, передавали погрози добре знайомі, то після зборів Братства і публікації в газеті статті «Перепоховання: від задумів – до дії» - 18 листопада минулого року ввечері, коли вже стемніло, прийшов незнайомець закамфльований під «бомжа» - не голеного, не стриженого років п'ять... Руки в кишенях... І також «радив» не займатися розкопками в районі...

За 14 років існування Товариства політ'язнів і репресованих воно на статутну діяльність не отримало від влади жодної копійки. Якщо виділяли одноразову допомогу то обов'язково наголошувалося: надається пенсіонерів. Навіть у 2004 році, коли у районах надавали фінансову підтримку для статутної діяльності Товариства. Скажімо, тоді на статутну діяльність Костопільського Товариства районна рада виділила 5100 грн. Копію рішення Костопільської районної ради я надав у Млинівську районну раду. Відповідь: немає коштів... У той же час Московському патріархату передаються безкоштовно будівлі колишньої районної лікарні із земельною ділянкою, там сталінськими темпами, навіть взимку, в люті морози перебудовувались будівлі під монастир, новітнє все було огорожене грубезним, середньовічним кам'яним муром.

Отож, чи знайдеться у нашому районі організація, яка переохоронить останки тих, хто загинув за незалежність України?

Микола МАРТИНЮК,
голова Млинівських районних організацій: Товариства політ'язнів і репресованих і Братства ветеранів ОУН-УПА.